

Mentale gezondheid jeugd



Ambitie: Minder jongeren en jongvolwassenen ervaren stress en psychische belasting -> maatschappelijke doelen nummer 2 en 3
Doelgroep: Kinderen van 0 tot 24 jaar

Gezondheidspotentieel bij specifieke doelgroepen staat centraal bij een op gezondheidswinst gerichte aanpak. Determinanten zijn factoren die van invloed zijn op gezondheid. GGD, gemeente en partners kunnen samen zorgen voor gezondheidswinst door de aanpak op te bouwen vanuit de determinanten.

Determinant van publieke gezondheid	Actierichtingen	Doelstellingen	Rol gemeente	Rol GGD	Rol samenwerkingspartners	Indicatoren	Bronnen
Sociale leefomgeving	<ul style="list-style-type: none"> De leeromgeving aanpassen, zoals inzetten op leerlingen en studentenwelzijn (PO, VO, MBO) door middel van de Gezonde School-aanpak, gericht op vergroten mentaal welbevinden. Vroegsignalering op plekken waar jongeren en jongvolwassenen komen, kan in kaart worden gebracht door gebruik te maken van de tool Rondom Jong. Meer inzetten op mentale gezondheidsbevordering bij jonge werknemers in de werksomgeving (om ziekteverzuim terug te dringen en arbeidsparticipatie te vergroten). Zet in op signaleren en voorkomen van postnatale depressie (door middel van e-learning en apps). Draagkrachtige/ Veerkrachtige/ Gezonde Wijk-aanpak. 	<ul style="list-style-type: none"> xxx% van de scholen heeft in 2023 een themacertificaat mentaal welbevinden of beleid gericht op het voorkomen van mentale druk en het vergroten van mentale gezondheidsvaardigheden. De gemeente heeft in 2021 in kaart op welke plekken jongeren en jongvolwassenen komen. Er is een sluitende ketenaanpak voor jongeren en jongvolwassenen met depressieve klachten. Er is in kaart gebracht welke werkgevers veel (kwetsbare) jongeren in dienst hebben en welke gezondheidsrisico's deze jongeren lopen. Alle verloskundigen, gynaecologen en JGZ-professionals zijn bekend met e-learnings en apps gericht op postnatale depressies. Bestaande wijkaanpakken worden verrijkt met elementen over mentale gezondheid. 	<ul style="list-style-type: none"> Agenderen en faciliteren van de Mentaal Gezonde School-aanpak. Beleids-terreinen: Onderwijs, Jeugd, Volksgezondheid. Agenderen en faciliteren van een sluitende ketenaanpak (netwerk). Beleids-terreinen: Jeugd, Onderwijs, Volksgezondheid. Agenderen. Beleids-terreinen: Werk en Inkomen, Participatie, Volksgezondheid. Agenderen. Volksgezondheid, Jeugd Faciliteren en organiseren van wijkgericht werken. Beleids-terreinen Sociaal Domein: Werk en Inkomen, Participatie, Jeugd, Volksgezondheid, WMO. 	<ul style="list-style-type: none"> Begeleiden van scholen bij het implementeren van de Gezonde School-aanpak (op gebied van Sociale Veiligheid, Mentaal Welbevinden, Mediawijsheid, Relaties en Seksualiteit). Inhoudelijk en procesmatig adviseren aan gemeenten en organisaties over (1) vindplekken voor jongeren en (2) het gebruik van de tool Rondom Jong. Faciliteren van trainingen en netwerkbijeenkomsten voor intermediairs en inwoners. Inhoudelijk adviseren over mentale gezondheidsrisico's bij deze doelgroep. Bekendheid geven aan e-learning en apps bij intermediairs, faciliteren van gebruik e-learning en apps bij intermediairs. Aansluiten bij wijkgericht werken met mentale gezondheidsbevordering 	<ul style="list-style-type: none"> Onderwijs is actief in het bevorderen van een gezonde omgeving op school (KDV, PO, VO, MBO). Partners dragen bij aan de doelstellingen door uitvoering van activiteiten. Voorbeelden van partners zijn: KDV, PO, VO, MBO, sportverenigingen, inwoners (wijken/buurt), wijkteams, welzijnswerk, jongerenwerk, MEE, JGZ, huisarts, landelijke organisaties (trimbos, pharos, bureau jeugd en media), GGZ, verslavingszorg). Voorbeelden van partners zijn: werkgevers, ondernemers, bedrijfsartsen, bedrijfspsychologen, trimbos. Voorbeelden van partners zijn: verloskundigen, gynaecologen, jgz 0-4 jaar. Partners dragen bij aan de doelstellingen door uitvoering van activiteiten. Voorbeelden van partners zijn: wijkteam, huisarts, JGZ, GGZ, verslavingszorg, sociale dienst, werk en inkomen, WMO. 	<ul style="list-style-type: none"> Aantal scholen met themacertificaat Mentaal Welbevinden of met beleid gericht op voorkomen van mentale druk, vergroten van mentale gezondheidsvaardigheden aan het begin en einde van de beleidsperiode. Er is een lokaal preventieakkoord getekend door x partijen. Lokaal inzicht in de plekken waar jongeren en jongvolwassenen komen (volgens tool Rondom Jong). Aanbod, bereik en kwaliteit van de aanpak van depressieve klachten in de hele keten. Klanttevredenheid van jongeren zelf over de hele keten (interviews). Overzicht van werkgevers die veel (kwetsbare) jongeren in dienst hebben en welke gezondheidsrisico's die jongeren lopen. Inventarisatie van de kennis over e-learnings en apps onder professionals (vragenlijst) voor en na de beleidsperiode. Overzicht van wijken waar mentale gezondheid onderdeel is van de wijkaanpak voor en na de beleidsperiode. 	<ul style="list-style-type: none"> www.gezondeschool.nl www.leerenveerkracht.nl www.trimbos.nl/kennis/depressie-preventie/rondomjong www.trimbos.nl/kennis/depressie-preventie/zwangerschap-en-depressie/1 www.loketgezondleven.nl/gezonde-gemeente/gezonde-wijk-aanpak
Fysieke leefomgeving	<ul style="list-style-type: none"> Een groene en beweegvriendelijke omgeving zorgt voor rust en ontspanning. 	<ul style="list-style-type: none"> De lokale omgevingsvisie of omgevingsplannen bevatten een paragraaf over de relatie tussen groen en mentale gezondheid. 	<ul style="list-style-type: none"> Meenemen positief effect van groene en beweegvriendelijke leefomgeving op de fysieke en mentale gezondheid in omgevingsvisie. Beleids-terreinen: Ruimtelijke Ordening, Volksgezondheid. 	<ul style="list-style-type: none"> Adviseren over effect van groene en beweegvriendelijke omgeving aan gemeente. 	<ul style="list-style-type: none"> Samenwerking met Omgevingsdienst. 	<ul style="list-style-type: none"> Aan- of afwezigheid van een paragraaf over mentale gezondheid in de lokale omgevingsvisie of -plannen. 	
Gezondheidsvaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> Zet in op vergroten van mentale gezondheidsvaardigheden, specifiek voor kinderen in kwetsbare situaties. Kwetsbare situaties kunnen zijn: Echtscheidingen, ouders met psychische problemen of verslavingsproblemen, jonge mantelzorgers, ouders met een migratieachtergrond, leven in armoede of met schulden, pesten op school en beginnende depressiviteit. Heb aandacht voor laaggeletterdheid: alle communicatie-uitingen zijn geformuleerd op B1-niveau. 	<ul style="list-style-type: none"> Kinderen in kwetsbare situaties leren gezondheidsvaardigheden. xx% van de organisaties communiceert op B1-niveau. 	<ul style="list-style-type: none"> Verbinden van beleids-terreinen om aandacht voor mentale gezondheidsvaardigheden bij jongeren en jongvolwassenen te borgen in beleid en uitvoeringsplannen. Communiceren met inwoners op B1-niveau via alle communicatiekanalen. Het stimuleren van organisaties om op B1-niveau te communiceren. 	<ul style="list-style-type: none"> Inzicht geven in best practices en evidence based aanbod. Adviseren over implementatie van best practices en evidence based aanbod aan gemeente en sociaal team. Faciliteren van trainingen en netwerkbijeenkomsten voor intermediairs (professionals en/of vrijwilligers). Begeleiden van implementatie van best practices en evidence based aanbod. Via alle communicatiekanalen met inwoners communiceren op B1-niveau. 	<ul style="list-style-type: none"> Partners dragen bij aan de doelstellingen door uitvoering van activiteiten. Voorbeelden van partners zijn: wijkteam, huisarts, JGZ, GGZ, verslavingszorg, sociale dienst, werk en inkomen, WMO. Communiceren met inwoners op B1-niveau via alle communicatiekanalen. 	<ul style="list-style-type: none"> Aantal georganiseerde trainingen. Klanttevredenheid van de doelgroep (kwetsbare kinderen) van elke training. % organisaties dat communiceert op B1-niveau. 	<ul style="list-style-type: none"> www.kopstoring.nl www.gripopjedip.nl Voorbeelden van evidence based interventies: <ul style="list-style-type: none"> KIES, Dappere Dino's, Stoere Schildpadden (na echtscheidingen) KOPP, KVO (ouders met psychische of verslavingsproblematiek) Plezier op School (na pesten)

Determinant van publieke gezondheid	Actierichtingen	Doelstellingen	Rol gemeente	Rol GGD	Rol samenwerkingspartners	Indicatoren	Bronnen
Sociale inclusie	<ul style="list-style-type: none"> Stigmatisering tegengaan en bewustwording creëren door <ol style="list-style-type: none"> campagnes interactief theater gecombineerd met voorlichtingslessen zie inzet ervaringsdeskundigen. Sociale inclusie van kinderen en jongeren met psychische klachten op school, sport, in de buurt/wijk. 	<ul style="list-style-type: none"> Psychische problematiek wordt genormaliseerd en de drempel om vroegtijdig (in)formele hulp te zoeken wordt verlaagd. 	<ul style="list-style-type: none"> Agenderen en faciliteren inzet campagnes, interactief theater, ervaringsdeskundigen. 	<ul style="list-style-type: none"> Agenderen Adviseren Faciliteren en organiseren van bewustwordingsactiviteiten. Adviseren over het meetbaar maken van omvang van stigma. 	<ul style="list-style-type: none"> Partners dragen bij aan de doelstellingen door uitvoering van activiteiten. Voorbeelden van partners zijn: onderwijs, professionals die werken met kinderen, jongeren en jongvolwassenen. 	<ul style="list-style-type: none"> Aantal en bereik van geboekte theateervoorstellingen Bekendheid van anti-stigmacampagnes en de omvang van stigma onder jonge inwoners voor en na de beleidsperiode. 	<ul style="list-style-type: none"> www.omgaanmetdepressie.nl/depressie-besprekbaar-maken www.theatertraxx.nl/project/weer-zin/ www.samensterkzonderstigma.nl/
Armoede en schulden	<ul style="list-style-type: none"> Stress in gezinnen als gevolg van de financiële situatie verminderen. 	<ul style="list-style-type: none"> Bij de aanpak van armoede en schulden is aandacht voor mentale gezondheid 	<ul style="list-style-type: none"> Verbinding leggen met beleid op gebied van armoede- en schuldenbestrijding. Specifiek aandacht hebben voor effect van armoede en schulden op kinderen. 	<ul style="list-style-type: none"> Faciliteren van stress-sensitief werken met gezinnen die leven in armoede en/of met schulden door trainingen voor intermediairs te organiseren. 	<ul style="list-style-type: none"> Inzetten op stress-sensitieve dienstverlening door wijkteams en sociale diensten. 	<ul style="list-style-type: none"> Aan- of afwezigheid van een paragraaf over de relatie tussen armoede, schulden en mentale gezondheid in beleidsstukken. 	
Werk en dagbesteding	<ul style="list-style-type: none"> Meer werkeloze ouders, jongeren en jongvolwassenen hebben baan (die bij hen past). Dagbesteding (die bij hen past). 		<ul style="list-style-type: none"> Beleid formuleren voor gezinnen in kwetsbare situaties. Faciliteren van begeleiding naar passende dagbesteding (activiteiten en/of vrijwilligerswerk). 	<ul style="list-style-type: none"> Adviseren over inrichting en mogelijkheden en bij elkaar brengen van partijen en inwoners. 	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering door sociale dienst. Uitvoering door sociale dienst. 		
Leefstijl	<ul style="list-style-type: none"> Gezonde leefstijl (voeding, bewegen, geen/weinig alcoholgebruik, roken, drugs) is beschermende factor voor mentale gezondheid (verbinden aan andere leefstijl thema's). Aandacht voor gezonde leefstijl voor kinderen in kwetsbare situaties. Vrijtijdsbesteding. 		<ul style="list-style-type: none"> Zie andere leefstijlthema's. Aandacht hebben voor deelname aan sport, cultuur, muziek door kinderen in kwetsbare situaties (in beleid). 	<ul style="list-style-type: none"> Zie andere leefstijlthema's. 	<ul style="list-style-type: none"> Zie andere leefstijlthema's. 	<ul style="list-style-type: none"> Zie andere leefstijlthema's. 	
Organisatie van de uitvoering			<ul style="list-style-type: none"> Agenderen van thema bij aanpalende beleidsterreinen Agenderen van het thema bij organisaties. Subsidiering van aanverwante thema's koppelen aan het programma mentale gezondheid. 	<ul style="list-style-type: none"> Projectleidersrol nemen voor integrale aanpak Adviseur zijn voor gemeente Uitvoeren onderdeel/onderdelen programma mentale gezondheid (gezonde school-adviseur, trainingen organiseren, netwerkbijsamenkomsten organiseren). 			

Overige informatie

Landelijk depressiepreventieprogramma www.trimbos.nl/docs/e47fdc4-bf15-48d8-bf2e-e9c3c0c9d995.pdf

Landelijke toekomstverkenning 2018 (RIVM):

Handelingsopties voor maatschappelijke opgave 'de mentale druk op jongeren en jongvolwassenen neemt toe, met mogelijke gevolgen voor hun mentale gezondheid' en stimuleren van de doelgroep en sociale omgeving om naar vermogen mee te doen in de samenleving (sociale inclusie).

Maatschappelijke doelen:	Actierichtingen:
Kennisontwikkeling mentale druk	<ul style="list-style-type: none"> Eenduidig begrippenkader en terminologie ontwikkelen en hanteren. Meer kennis ontwikkelen over stressoren en mechanismen die mentale druk veroorzaken. Mentale gezondheid van jongeren monitoren om meer inzicht te krijgen in het problemen. Meer praktijkkennis ontwikkelen over wat wel en niet werkt, samen met ervaringsdeskundigen.
Mentaal gezond blijven (mentale gezondheidsbevordering)	<ul style="list-style-type: none"> Interventieaanbod voor jongeren en jongvolwassenen over omgaan met druk vergroten. De leeromgeving aanpassen, zoals inzetten op studentenwelzijn. Meer inzetten op mentale gezondheidsbevordering bij jonge werknemers in de werksetting. Vroegsignalering op plekken waar jongeren en jongvolwassenen komen en hier passende interventies aanbieden.
Acceptatie van psychische klachten (sociale inclusie)	<ul style="list-style-type: none"> Stigmatisering tegengaan door campagnes en voorlichting. Ervaringsdeskundigen inzetten om de drempel om hulp te zoeken te verlagen. Blijven inzetten op een samenleving waarin psychische klachten geen belemmering vormen om mee te doen.